

Standpunt van het Koninklijk Verbond van Vrede- en Politierichters (KVVP) over het wetsontwerp van 16 oktober 2013 tot wijziging van het Gerechtelijk Wetboek, de voorafgaande titel van het Wetboek van strafvordering en de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties met het oog op de toekenning van bevoegdheid aan de natuurlijke rechter in een aantal materies (Kamer Doc 53 3076/001)

De bijna 200 vrederechters zijn momenteel bevoegd voor alle invorderingen met een geldwaarde van maximum 1.860 euro, ook als zij een zuiver handelsrechtelijk karakter hebben (geschillen tussen of tegen ondernemingen en betreffende de commerciële activiteit van de gedaagde partij). Bovenstaand wetsontwerp wil alle handelsrechtelijke geschillen, ongeacht hun geldwaarde, dus ook deze die momenteel tot de bevoegdheid van de vrederechter behoren (met uitzondering van geschillen inzake handelshuur) uitsluitend toewijzen aan de rechtbank van koophandel.

Ten onrechte wordt daaruit de conclusie getrokken dat de werklast van de vrederechters aanzienlijk zou dalen. Het aantal zaken dat zal wegvallen, zal immers eerder gering zijn. En de kleine daling van de werklast die uit deze bevoegdheidsverschuiving zou volgen, zal met absolute zekerheid vervangen worden door een nog veel belangrijkere toename van de werkdruk die zal volgen uit de verhoging van de nominale bevoegdheid van de vrederechters tot 2.500 euro per 1 september 2014 en uit de nieuwe wet op de wilsonbekwamen van 17 maart 2013 die op 1 juni 2014 in werking treedt en die in talrijke nieuwe en arbeidsintensieve procedures voorziet. Het door de voorzitters van de Nederlandstalige rechtbanken van koophandel geformuleerde voorstel om het personeel van de vredegerichten mee met de afgestane zaken te verschuiven naar de rechtbanken van koophandel is uiteraard geheel onbespreekbaar.

Los van deze bedenking onderschrijft het KVVP volkomen de beweegredenen die de Minister van Justitie voor de indiening van bovenstaand wetsontwerp voor ogen heeft, namelijk dat gerechtszaken volgens hun materie moeten voorgelegd worden aan gespecialiseerde rechters die het meest geschikt zijn om daarover een snelle en kwaliteitsvolle beslissing te wijzen. Het ontwerp ligt volledig in de lijn van de beslissing van de wetgever om gespecialiseerde themarechtbanken te creëren (zie bv. de strafuitvoeringsrechtbank en de familierechtbank), die voor hun toebedeelde materies bevoegd zijn ongeacht de waarde van de vordering, aangezien deze waarde geenszins bepalend is

voor de moeilijkheids- en specialisatiegraad van de zaak. Bijgevolg handelt de Minister van Justitie zeer consequent en logisch doordacht door nu ook alle zuiver commerciële geschillen, ongeacht hun waarde, te laten voorleggen aan de daarvoor geëigende, natuurlijke rechter die de rechtbank van koophandel is.

Er dient niettemin een kanttekening gemaakt te worden bij het voornemen om de “geringe” commerciële geschillen van de vrederechter over te hevelen naar de rechtbank van koophandel.

Het is immers zeer de vraag of de (kleine) ondernemingen ermee gebaat zullen zijn dat zij zich voortaan voor hun vorderingen tot 1.860 (later 2.500) euro tot de rechtbank van koophandel zullen moeten wenden. Niet alleen is de afstand tot de rechtbank van koophandel meestal veel groter (de vrederechters zijn door hun territoriale verspreiding makkelijker bereikbaar), bovendien erkennen de rechtbanken van koophandel zelf dat zij de snelheid en de efficiëntie missen die kenmerkend is voor de vrederechters, en die er garant voor staan dat kleinere geschillen voor de vrederechter op korte termijn correct worden afgehandeld (*De Standaard*, 14 november 2013 “*Achterstand dreigt voor banale handelskwesaties*”). Het principe dat de burger recht heeft op een snelle en correcte behandeling van zijn zaak door de rechter, geldt uiteraard ook voor de ondernemer die zijn geringe – maar daarom niet “banale” – geldschulden wenst in te vorderen.

In dit verband moet ook verwezen worden naar de recente studie van UNIZO “*KMO en Justitie – Vrouwe Justitia op de weegschaal: een balans door ondernemers*”, waarin een algemene tevredenheid van de ondernemers over de vrederechter uitgedrukt wordt en vastgesteld wordt dat – alleen – de vrederechter slaagt in zijn opzet: dicht bij de burger staan en op snelle en relatief goedkope manier een oplossing bieden voor kleine geschillen (blz. 9 en 10. De lichte ontevredenheid over de vrederechter blijkt meestal enkel te maken te hebben met de advocatenkosten die buiten verhouding geacht worden tot de geringe waarde van het geschil). In deze studie wordt voorgesteld om de bevoegdheid van de vrederechters voor commerciële geschillen nog te verhogen (dat laatste is evenwel niet realistisch, aangezien daarvoor nu reeds de nodige mensen en middelen bij de vredegerichten ontbreken: de statistieken tonen een stijging van het aantal zaken bij de vredegerichten van ruim 80% sinds het jaar 2000, evenwel zonder uitbreiding

van de personeelsbestanden).

Zoals hierboven vermeld, is het KVVP van oordeel dat het aantal zaken dat van de vrederechters naar de rechtbanken van koophandel zal verschuiven als gevolg van het wetsontwerp, eerder gering zal zijn. Het betwist alleszins de cijfers die door de voorzitters van de Nederlandstalige rechtbanken van koophandel in de pers worden gehanteerd als reden voor hun verzet tegen het wetsontwerp. Het KVVP dringt aan op een voorafgaandelijke grondige werklastmeting vooraleer bevoegdheden worden verschoven en vooraleer daaruit conclusies worden getrokken qua personeelsbezetting van de rechtbanken.

Ten slotte zou, om bij de rechtbanken van koophandel de vrees op overbelasting weg te nemen (die zonder werklastmeting op dit ogenblik overigens nog geen zekerheid is), de mogelijkheid moeten onderzocht worden om een vereenvoudigde invorderingsprocedure voor (commerciële) geldschulden in te voeren. Het is moeilijk verdedigbaar dat voor geldschulden met een internationaal karakter vereenvoudigde procedures beschikbaar zijn (Europees betalingsbevel en Europees betalingsbevel voor geringe vorderingen), terwijl “interne” vorderingen zonder internationaal aspect onderworpen blijven aan de veel zwaardere procedure met dagvaarding.

Besluit: het KVVP staat volkomen achter het principe van het wetsontwerp, maar zal zich ook schikken naar de eventuele beslissing tot behoud van de huidige, beperkte bevoegdheden van de vrederechter in commerciële geschillen van geringe waarde.

De specificiteit van de vrederechter is alleszins niet deze van handelsrechter, maar wel deze van *nabijheids- en beschermrechter*, zoals recent door de wetgever terecht erkend werd door het omvangrijke en arbeidsintensieve bevoegdheidspakket van de onbekwaamheidsstatuten aan de vrederechter toe te wijzen. Deze specificiteit wordt gevoed door de bijzondere (ook niet-rechtsprekende) functies van de vrederechter. Het KVVP moet zich bijgevolg verzetten tegen elke mogelijke uitbreiding van de handelsrechtelijke bevoegdheden van de vrederechter en tegen een verschuiving van het gerechtspersoneel van de vredegerichten.